

Николай Михайлович Рыкунов
Сага дьыллаабы лирическэй поэма

1

Халлаан солко чаппарааба
алтан сулус симэхтээх,
кылбайда ыраах арбаа
ый үрүҥ көмүс ингэһэтэ.
Быйыл, дьэ, Сага дьылы
Сэргэлээххэ маҥнай ылым.
Университет – таас дабаан,
Мин чулуу пятилеткам:
“Кырдьан бүтэ иликкэ,
кыыралдытан аас, дабаай!”

2

Сага дьыл! Ньургун эрэллэр!
Сага дьыл! Туйгун сурахтар!
Туллук үөрүнүү үрэллэ,
көтөн иһэллэр суруктар.
О, миигин да Сага дьылга
умнубатах эбит дьылҕам:
Тумарыктаах кый илинтэн
сурук туттум бу киэһэ,
Буочарын көрө түһээт,
биллим – Петям илиитэ!

3

“Мин бу суругум сахалыы
айхал тылы амалыйдын,
чысхаан тыаллаах Сахалин
муоратынан аҥылайдын.
Добочуок, Сага дьылынан,
тосхойбут үрдүк дьолунан
бу туоһу, оонньоон, иһиэххэ!
Сулууспа, сылдыы үчүгэй.
Уопуска ылан, саас күөрэгэй
ыллыыта, тийиэм эһиэхэ...”

4

...Адъас аҕыйах мүнүүтэ
хаалла. Саҥа дьыл, тиэтэй –
эйигин Ийэ сир күүтэр,
күүтэр дии ийэм дьиэтэ!
Ким –хайа иннинэ магнай
эйигин мин көрсүөм манна.
“Эйэ”! –диэн паролу ыйытыам,
“Эйэ”!- диэн чуордук
хоруйдуонг.
Доҕордуу чизэ биэрэн уруйдуом,
дойдубар бирибиэт ытыам”.

5

Итинник суруйан ыппыт
доҕорум Чурапчы уола.
Номнуо кыраман сыл ааспыт...
Өйдүүбүн, Кыайы буолан,
сэрииттэн кээлтэрин убайдар...
Эдэр саас күлүмнүү умайда,
эдэр саас көмүөллүү таһымныыр.
Мин эмиэ синьиэл кэппитим,
Сибиири тонгуулаан тэлбитим,
тутуһа түспүтүм хааһыны.

6

Армияҥ да син университет –
олох уустук наукатын
муоста сууйууттан тийэ ситиэнг,
мускуллан, билиэнг барытын.
Арай эрэ ол, анал диплом
ылбатаҕың туох буолуой,
Знамялыгы аалай өгнөөх
билиэтим баар – киэн туттуум,
уонна сүрэхпин угуттуур
улуу тапталым төлөнө!

7

Саҥа дьыл сулуһунуу
саамай талба ыралар
халлаан сиигэ суһумнуур
кыйаарыгар ыңгыраллар.
Угуйаллар үлэ, үөрэх,
хоһоон суруйуу дьүккүөрэ.
Кэрэ, чаҕыл харахтар
күрэх, санаа эбэллэр,
кэлтэрийбэт кэскиллээх
кэлэр кэми дууһам ахтар.

8

Бағалаахпын мин биир сүүнэ
балаччака хаары сүгэн,
икки тыһыынча сыл үүнэр
юбилейдаах түүнүгэр
тийийэм диэн. Дьон түүлүгэр
симэлийиэ өлүү күлүгэ.
Эйэ, үтүө хаһаайкалыы,
айах тутуо киһи аймағы.
Алааспар мин ылыабым
алгыстаах ол Санга дьылы.

9

Дьэ, ол буолуо сир ийэ
сириэдийиэбиттэн ылата
туругура илик туйгун үйэ,
бырааһынньык толуута!
Дьириминэ, халлааны тилэ,
өй умаппыт дьүкээбилэ.
Баараҕай сүрэх курдук
түллэнниир модун сиргэ
эйэлээх , улуу кэргэн
буолуоҕа бары омук.

10

Нуолах былыт биһигэр
тунал ый нухарыйар,
уоттаах саала иһигэр
оонньуур көмүс харыйа,
чаҕылылар кыыс санна...
Тайабынан далбаатанна,
Илии тутан, аҕам дьыл
ингэһэтин үрдүгэр.
Күндү кэм! Дьоллоох түгэн!
Дьуолка симэх тааһа хамсыыр.

11

Харыйаҕа суһумнуур
оонньуурдары оҕо ыллын,
миэхэ аҕыйах хоһоону
төргүүлээннэр, үүммүт дьылым!
Өссө үүнэ – чэчирии,
үрдүү тур, Ийэ сирим!
Кыырыктыгдар да кырдыбат
аан дайдым далбарыгар
эйэ күнэ сыламныы тыган, -
сымнаатар кэмсиин дьыбар!

1959с.